

Қазақстан Республикасы
Астана қаласы
«AGZHAN» ғылыми-білім
беру орталығы»

Республика Казахстан
город Астана
«Научно-образовательный
центр «AGZHAN»

010000, Астана қ., Ш. Иманбаева қ., 5а ү., каб. 203
+7 708 425 58 09, 8 71 72 25 58 09 (қабылдау бөлімі).
www.agzhanastana.kz agzhanastana
agzhan_astana@mail.ru

010000, г. Астана, ул. Ш. Иманбаева, д. 5а. 203 каб.
+7 708 425 58 09, 8 71 72 25 58 09 (приёмный кабинет).
www.agzhanastana.kz agzhanastana
agzhan_astana@mail.ru

Әдістемелік кеңесте
қаралды
хағтама №90
№165 бұйрық
05.09.2024 ж

«БЕКІТЕМІН» AGZHAN»
ғылыми-білім беру
орталығының директоры
М.А.Шорманбаева
05.09.2024 ж.

Арнайы және инклюзивті білім берудің психологиялық-педагогикалық кадрларына арналған
«Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда кәсіби құзыреттілікті жетілдіру: теория және практика»
біліктілігін арттыру курстарының
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Астана қ., 2024 ж.

Педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттырудың «**Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда кәсіби құзыреттілікті жетілдіру: теория және практика**» білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 175 бұйрығына сәйкес әзірленді. Педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы» және:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы.
2. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319–III Заңы
3. Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі N 343 Заңы. Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы
4. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы. Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы.
5. Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚРЗ Заңы.
6. Арнайы білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаттарын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің жаңа редакциядағы 2022 жылғы 12 қаңтардағы №4 бұйрығы, ҚР Білім Министрінің 29.09.2023 № 300 бұйрығы
7. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы.
8. Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 21 қарашадағы № 467 бұйрығы. "Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру деңгейлерін таңдау бойынша жалпы білім беретін пәндер мен курстар бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы"Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы. Қазақстан Республикасы Ағарту министрінің 2022 жылғы 21 қарашадағы № 467 бұйрығына 11-қосымша Қазақстан Республикасы Ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі № 399 бұйрығына 68-қосымша
9. Мұғалімдер лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 бұйрығы.
10. «Педагог» кәсіби стандартын бекіту туралы. ҚР Білім министрінің м.а. 2022 жылғы 15 желтоқсандағы № 500 бұйрық.
11. Педагогикалық этиканың кейбір мәселелері туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 11 мамырдағы №190 Бұйрығы.
12. Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары, тиісті түрлер мен үлгілердегі қосымша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаттарын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы.
13. «Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім алушылардың үлгерімін тұрақты бақылаудың, сондай-ақ оларды аралық және қорытынды аттестаттаудың үлгілік қағидаттары» жаңа редакцияда. «Қазақстан Республикасы Білім министрлігінің кейбір бұйрықтарына өзгерістер енгізу туралы «Қазақстан Республикасы Білім Министрінің 2023 жылғы 14 шілдедегі № 208 бұйрығы.
14. Арнайы білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаттарын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің жаңа редакциядағы 2022 жылғы 12 қаңтардағы №4 бұйрығы, ҚР Білім Министрінің 29.09.2023 № 300 бұйрығы

15. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №249 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы
16. Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидалары 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95.

МАЗМҰНЫ

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	5
2. ГЛОССАРИЙ.....	6
4. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР	12
5 БАҒДАРЛАМАНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН МАЗМҰНЫ	13
6 ОҚУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ	17
7 БАҒДАРЛАМАНЫ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ	17
8 ОҚЫТУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ	19
9 КУРСТАН КЕЙІНГІ ҚОЛДАУ.....	20
10 ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.....	23

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1 «Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда кәсіби құзыреттілікті жетілдіру: теория және практика» педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - бағдарлама) арнайы және инклюзивті білім берудің психологиялық-педагогикалық кадрларының кәсіби білімін жетілдіруге және кәсіби дамуына арналған.

1.2 Осы білім беру бағдарламасының өзектілігі. Курс бағдарламасы Қазақстанның білім беру жүйесін дамыту тұрғысынан өте өзекті және жаңашыл болып табылады, өйткені біз көптеген елдер сияқты білім берудегі барлық балалар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуге тырысамыз.

Инклюзивті білім берудің ерекшеліктері, оны ҚР-да іске асыру ҚР Конституциясына сәйкес (30-бап), елдің барлық азаматтары мемлекеттік мекемелерде, сондай-ақ жоғары оқу орындарында конкурстық негізде тегін орта білім алуға құқылы.

Инклюзивті білім беру мынадай қағидаттарға негізделеді: Әрбір бала ерекше. Барлық балалар өздерінің құқықтарында, достығында, білімінде, үйірмелерге, концерттерге және басқаларға бару құқығында, сондай-ақ одан әрі әлеуметтік даму перспективаларында тең. Инклюзивті білім беру - қазіргі заманғы өмірге сұраныс және халықаралық стандарт, қазіргі заманғы адамның санасындағы төңкеріс және ашық демократиялық мемлекеттерді таңдау.

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2021 жылғы 26 маусымда «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға қол қойды. Мемлекет ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға олардың дамуының жеке ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру жүйесі шегінде білім алу үшін жағдай жасауға міндеттенеді (8-бап, 1-1-тармақ). Мүмкіндіктері шектеулі балалар үшін арнайы оқу бағдарламалары әзірленеді. Мектепке дейінгі және орта мектептегі білім беру ұйымдары заң бойынша оларға қызмет көрсету аумағында тұратын барлық балаларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды қабылдауға тиіс (26-бап, 2-тармақ).

Қазақстанда жалпы білім беретін мектептерде оқи алмайтын балаларға арналған 99 арнайы мектеп жұмыс істейді. Арнайы білім беру жүйесін дамыту кемтар балаларды оқыту және тәрбиелеу үшін де маңызды.

Инклюзивті білім беруді табысты іске асыру үшін педагогтар мен психологтардан арнайы кәсіби білім, дағдылар мен кәсіби құзыреттер талап етіледі. Педагогтар оқушылардың әртүрлі қажеттіліктерімен жұмыс істей білуі және оқуды әрбір оқушының жеке ерекшеліктеріне бейімдеуі тиіс.

Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуде арнайы және инклюзивті білім берудің психологиялық-педагогикалық кадрларының кәсіби құзыреттерін жетілдіру қазіргі заманғы білім берудің өзекті тақырыбы болып табылады.

1.3 Білім беру бағдарламасы арнайы және инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың білім беру процесін сапалы және тиімді қолдау үшін жағдай жасауда кәсіби білім деңгейін арттыруға және кәсіби құзыреттіліктерін арттыруға бағытталған.

1.4 Осы білім беру бағдарламасы келесі талаптарды анықтайды:

- оқыту нәтижелеріне назар аударып отырып, педагогтарды оқытудың мазмұны;
- инклюзивті білім беру жағдайында ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда педагогтардың кәсіби құзыреттілігін дамыту;
- ерекше білім беруді қажет ететін балалармен түзету-педагогикалық жұмыс әдістерін педагогтардың меңгеру деңгейі;
- білім алудың ерекше жағдайында оқу процесін ұйымдастыру және жүзеге асыру формалары;
- біліктілікті арттыру курстары шеңберінде педагогтарды аралық және қорытынды аттестаттау.

2. ГЛОССАРИЙ

2.1 Бағдарламаның глоссарийі келесі негізгі ұғымдарды қамтиды:

Арнаулы білім беру ұйымдары - мүмкіндігі шектеулі балалардың диагностикасы және консультациялар алуы, оларды психологиялық-педагогикалық қолдау, оқыту мен тәрбиелеу үшін құрылған ұйымдар: психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялар, оңалту орталықтары, психологиялық-педагогикалық түзеу кабинеттері, балалар бақшалары, мектептер жанындағы логопедтік пункттер және басқа да ұйымдар

Әлеуметтік жұмыс - жекелеген адамдарға, отбасыларына олардың толық мәнді әлеуметтік жұмыс істеуіне кедергі келтіретін бұзылған немесе жойылған функцияларының орнын толтыра отырып әлеуметтік құқықтары мен кепілдіктерін іске асыруда көмек көрсету жөніндегі қызмет.

Әлеуметтік тексеру - тиісті жастағы балаларға арналған жас нормативтерін ескере отырып, дене кіріптарлығына, жинақылығы, әдеттегі қызметпен айналысу қабілеті, экономикалық дербестігі мен қоғамға кірігу қабілеті шектелуіне байланысты болуы мүмкін әлеуметтік кемістіктер дәрежесін анықтау.

Білім алу үшін арнаулы жағдайлар – мүмкіндігі шектеулі балалардың оларсыз білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін болмайтын, арнаулы оқу және жеке дамыту бағдарламаларын, оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тыныс-тіршілік ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдап отыруды, медициналық, әлеуметтік және өзге де көрсетілетін қызметтерді қамтитын жағдайлар

Білім беру бағдарламасы - әрбір оқу сабағы, әрбір оқу пәні және (немесе) модуль бойынша игерілуі тиіс білімнің, даярлықтың, дағдылар мен біліктіліктің мазмұны мен көлемін айқындайтын бағдарлама.

Білім беру бағдарламасы – оқытудың мақсаттарын, нәтижелері мен мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемшарттарын қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының бірыңғай кешені.

Ерекше білім беруді қажет ететін адамдар (балалар) – тиісті деңгейде білім алу және қосымша білім алу үшін арнаулы жағдайларға тұрақты немесе уақытша қажеттілік көріп жүрген адамдар (балалар)

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау – білім алу үшін қажетті арнаулы жағдайларды айқындау

Жалпы білім беретін мектеп - бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, сондай-ақ оқушылар мен тәрбиеленушілерге қосымша білім берудің оқу бағдарламаларын іске асыратын оқу орны

Кәсіби диагностика - бойындағы психикалық және (немесе) дене кемістігін ескере отырып балалардың еңбек қызметінің немесе кәсіптің дағдыларын меңгеру мен орындауға әлеуеттік мүмкіндіктерін анықтау

Құзыреттілік - адамның әртүрлі жағдайларда проблемаларды шешу үшін қажетті білімді немесе іс-әрекетті көрсету қабілеті, білім мен өмірлік жағдайлар арасында байланыс орнату мүмкіндігі.

Құзыреттілік – оқыту және оқудың, өздігінен білім алудың нәтижесінде қалыптасқан білім мен біліктілікті тәжірибеде, іс-жүзінде, практикалық және теориялық мәселелерді шешу үшін қолдана алу қабілеттілігі. Құзіреттілік ұғымы «білім», «білік», және «дағды» ұғымдарын қамтиды.

Медициналық тексеру - балалардың тіршілік-әрекетінің шектелуіне себеп болатын жекелеген ағза немесе организм функциясының (функцияларының) бұзылу (болмау) түрін, ауырлығын анықтау.

Мүмкіндігі шектеулі бала (балалар) – белгіленген тәртіппен расталған, туа біткен, тұқым қуалаған, жүре пайда болған аурулардан немесе жарақаттардың салдарынан тіршілік етуі шектелген, дене және (немесе) психикалық кемістігі бар он сегіз жасқа дейінгі бала (балалар).

Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі - бұл педагогикалық және тәрбиелік міндеттерді дұрыс шешу үшін ғылыми және практикалық білім құру дағдыларының жиынтығы.

Педагог - арпедагогтік немесе тиісті бейіні бойынша өзге де кәсіптік білімі бар және білім алушылды және (немесе) тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу, білім беру қызметін әдістемелік қолдау немесе ұйымдастыру бойынша педагогтің кәсіптік қызметін жүзеге асыратын адам

Педагогтің кәсіби білімі - білім беру, мәдени құндылықтар және оқыту теориясы саласындағы стратегиялық құжаттарды білу негізінде сапалы оқытудың педагогикалық тәсілдерін түсінеді.

Психологиялық тексеру - кемтар балалардың психикалық жағдайының ерекшеліктері мен психикалық дамуындағы әлеуеттік мүмкіндіктерін анықтау

Педагогикалық тексеру - тиісті жастағы балаларға арналған жас нормативтерін ескере отырып, балалардың ақыл-ой жағынан даму ерекшеліктерін және олардың ойын ойнауға, білім алу мен қарым-қатынас жасауға әлеуеттік мүмкіндіктерін анықтау

Психологиялық-педагогикалық қолдап отыру – білім беру ұйымдарында іске асырылатын, процесінде білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беруді қажет ететін адамдарды (балаларды) ойдағыдай оқыту және дамыту үшін әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасалатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет.

Педагогтің кәсіби дамуы - өзінің кәсіби өсуін басқарады және тиімді педагогикалық қызмет үшін құзыреттерді дамытады.

Педагогтердің біліктілігін арттыру – оқыту мен оқыту сапасын арттыру үшін жаңа білім алуға, сондай-ақ бұрын алған кәсіби білімдерін, біліктерін, дағдылары мен құзыреттерін қолдауға, кеңейтуге, тереңдетуге және жетілдіруге мүмкіндік беретін кәсіптік оқыту нысаны

Педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу – педагогтің курстан кейінгі қызметін үздіксіз мониторингтеу және әдістемелік, консультациялық көмек көрсету арқылы оның кәсіби құзыреттілігін дамытуды қамтамасыз ететін іс-шаралар жүйесі.

3. БАҒДАРЛАМАНЫҢ ТАҚЫРЫБЫ

3.1 Бұл бағдарламаның жаңалығы бірнеше негізгі аспектілерде жатыр:

Бағдарлама ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеудің теориялық аспектілерін оқып қана қоймай, сонымен қатар практикалық дағдыларға назар аударуды қамтиды. Бұл тиімдірек оқытуды қамтамасыз ететін және педагогтерді білім беру ортасындағы шынайы өмірлік қиындықтарға дайындайтын инновациялық тәсіл.

Бағдарлама саралап оқыту әдістерін зерделеуді, бағдарламаларды жекелендіруді және ерекше білім беруді қажет ететін балаларды қолдауды қамтиды. Бұл әр баланың ерекше қажеттіліктерін ескеретін және білім беру орындарында инклюзивті ортаны құруға көмектесетін оқытудың инновациялық тәсілі.

Бағдарлама ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс істеуге ерекше назар аударады, бұл оны бірегей етеді және арнайы және инклюзивті білім беру педагогтары мен психологтары кездесетін нақты міндеттерге бейімделеді.

3.2 «Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда кәсіби құзыреттілікті жетілдіру: теория және практика» курстарының бағдарламасының білім беру салсында Қазақстан Республикасында аналогтары жоқ. Біліктілікті арттырудың бұл курсы инклюзивті білім беру проблемаларын өзектендіріп қана қоймайды, сонымен қатар педагогтар мен психологтардың кәсіби құзыреттіліктерін дамыту үшін инновациялық әдістер мен тәсілдерді ұсынады, заманауи психологиялық-педагогикалық тәсілдер мен білім беру-түзету практикасы негізінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен түзету-педагогикалық жұмыстың жаңа әдістерін игереді.

Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны мәлімделген мақсаттарды, міндеттерді және оқытудың күтілетін нәтижелерін іске асыруға бағытталған.

Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны курстың оқу-тақырыптық жоспарында ұсынылған (1-кесте.)

Бағдарлама 5 логикалық өзара байланысты модульден тұрады (2-кесте.). Әрбір модуль инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен нақты жұмыста алған білімдерін толық түсінуді және қолдануды қамтамасыз ету үшін теориялық және практикалық компоненттерді қамтиды.

Кесте 1. Курстардың оқу-тақырыптық жоспары (108 сағат)

		Сағат саны			
--	--	------------	--	--	--

№	Тақырып	дәрістер	практикалық сабақтар	СӨЖ	Тестілеу	дәрістер	курстан кейінгі қолдау	Барлығы СӨЖ
	«Курс басындағы» диагностикалық тестілеу				1			1
Модуль 1. Инклюзивті білім берудің теориялық негіздері								
1.1	Инклюзивті білім: анықтамасы, принциптері, құндылықтары.	4		2				6
1.2	Арнайы білім беру қажеттіліктері туралы түсінік: топтар, себептер мен сипаттамалар.	4		2				6
1.3	Мүмкіндігі шектеулі балаларға білім беруді ұйымдастыру: балаларды арнайы білім беру ұйымдарына қабылдау, жіберу және ауыстыру.	2	4					6
Модуль 2. Арнайы нормативтік-құқықтық база және инклюзивті білім беру								
2.1	ҚР-дағы инклюзивті білім: халықаралық заңнамалар, Қазақстан Республикасының заңнамалық базасы, заңға тәуелді актілер.	4		2				6
2.2	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған үлгілік оқу бағдарламаларын талдау: интеллекті бұзылған балаларға арналған ОӘК әзірлеу, есту қабілеті бұзылған балаларға арналған ОӘК әзірлеу, көру қабілеті бұзылған балаларға арналған ОӘК әзірлеу.	4		2				6
2.3	Авторлық бағдарламалар: психологиялық-педагогикалық талдау және ерекше мүмкіндіктері бар балаларды қолдаудың жеке бағдарламаларын әзірлеу.	2	4					6
Модуль 3. Интеграцияланған оқыту жағдайында мүмкіндігі шектеулі балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуді ұйымдастыру								
3.1	Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық	4		2				6

	қолдаудың рөлі. Педагогтің әлеуметтік жұмысының маңызы.							
3.2	Мүмкіндігі шектеулі балалардың әртүрлі санаттары үшін инклюзивті білім беруді ұйымдастыру шарттары.	4		2				6
3.3	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық-педагогикалық диагностикасының әдістері. Медициналық-әлеуметтік, психологиялық-педагогикалық сараптамалардың рөлі. Балалардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау.	2	4					6
Модуль 4. Ерекше қажеттіліктері бар балалардың қарым-қатынас жасау және әлеуметтік дағдыларды дамыту								
4.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларымен жұмыс.	4		2				6
4.2	Білім беру ортасындағы әлеуметтік интеграция және бейімделу стратегиялары.	4		2				6
4.3	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларды дамыту бойынша тренингтер.	2	4					6
Модуль 5. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың отбасыларына және ата-аналарына (заңды өкілдеріне) қолдау көрсету								
5.1	Қоғамға табысты бейімделудегі және ерекше білім беруді қажет ететін балалардың дамуындағы отбасының рөлі.	4		2				6
5.2	Ерекше қажеттіліктері бар балалардың отбасыларын қолдау және ынтымақтастық стратегиялары.	4		2				6
5.3	Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) жеке консультацияларды жоспарлау және өткізу.	2	4					6

Қорытынды тестілеу					1		1
Барлығы: 108 академиялық сағат <i>Ескерту: 1 академиялық сағат – 50 минут</i>	50	20	20	1	1	16	108

4. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР

4.1 Бағдарламаның мақсаты инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен (БМБ) тиімді жұмыс істеу үшін арнайы және инклюзивті білім берудің психологиялық-педагогикалық қызметкерлерінің кәсіби құзыреттілігін дамыту болып табылады. Бағдарлама арнайы және инклюзивті білім беру жүйесінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен тиімді жұмыс істеу үшін қажетті теориялық білімді, практикалық дағдыларды және әдістемелік дағдыларды тереңдетуге бағытталған.

4.2 Бағдарламаның міндеттері:

- 1) Курс тыңдаушыларын теориялық оқытумен қамтамасыз ету: *инклюзивті білім берудің заманауи тәсілдерін, тұжырымдамалары мен теорияларын зерделеу; инклюзивті білім беруді және ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмысты реттейтін заңнамалық базамен танысу; ерекше білім беру қажеттіліктерінің әртүрлі санаттары бар балалардың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін талдау.*
- 2) Тәжірибелік дағдыларды қалыптастыру: *ерекше білім беруді қажет ететін балалар үшін жеке білім беру бағдарламалары мен маршруттарын әзірлеу; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен тәрбиелеудің тиімді әдістері мен технологияларын қолдану; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуын диагностикалау, бақылау және бағалау әдістерін меңгеру; инклюзивті білім берудің ерекшеліктерін ескере отырып оқу процесін ұйымдастыру.*
- 3) Кәсіби құзыреттіліктерді дамыту: *инклюзивті білім беру шеңберінде пәнаралық өзара әрекеттесу дағдыларын жетілдіру; ерекше қажеттіліктері бар балалар мен олардың отбасыларына психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету дағдыларын дамыту; өзінің кәсіби іс-әрекетінің педагогикалық рефлексиясы мен өзін-өзі бағалау деңгейін арттыру.*
- 4) Тәжірибе алмасу үшін жағдай жасау: *арнайы және инклюзивті білім берудің озық халықаралық тәжірибесін және сәтті жағдайларын талқылау және талдау, инклюзив саласындағы сарапшылар мен практиктердің қатысуымен пікірталастарды, семинарлар мен шеберлік сабақтарын ұйымдастыру, платформаны қамтамасыз ету. мұғалімдер арасындағы тәжірибе алмасу және кәсіби байланыс үшін.*

Бағдарламаның күтілетін нәтижелері:

- 1) Курс тыңдаушылары инклюзивті білім берудің заманауи тұжырымдамалары мен теорияларын меңгереді, ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмысты реттейтін заңнамалық базаны біледі, ерекше қажеттіліктері бар әртүрлі санаттағы балалардың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін түсінеді.
- 2) Тәжірибелік дағдыларды дамытады: ерекше білім беруді қажет ететін балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және жүзеге асыру, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың дамуын диагностикалау, бақылау және бағалау әдістерін меңгеру, тиімді әдістерді қолдануды үйренеді. ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және тәрбиелеу технологиялары.
- 3) Кәсіби құзыреттіліктерді жетілдіру: пәнаралық өзара әрекеттесу дағдыларын арттыру, ерекше қажеттіліктері бар балалар мен олардың отбасыларына психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету дағдыларын жетілдіру, педагогикалық рефлексия және олардың кәсіби іс-әрекетінің өзін-өзі бағалау деңгейін арттыру.
- 4) Педагогикалық тәжірибемен өзара алмасу: олар арнайы инклюзивті білім беру саласындағы педагогикалық тәжірибемен және озық халықаралық тәжірибемен белсенді түрде алмасады, сондай-ақ осы саладағы әріптестерімен және сарапшыларымен ынтымақтасады.

5 БАҒДАРЛАМАНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН МАЗМҰНЫ

5.1 Бағдарлама ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс істеудің теориялық және практикалық аспектілерін қамтитын, педагогтардың кәсіби құзыреттілігін жан-жақты дамытуды қамтамасыз ететін, педагогтерге кәсіби білімін жетілдіруге және дамытуға көмектесетін, олардың кәсіби өсуіне және білім сапасын арттыруға ықпал ететін 5 модульден тұрады. тәжірибелер.

Кесте 2. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны (108 сағат)

Модуль 1. Инклюзивті білім берудің теориялық негіздері		
№	Тақырыптардың атауы	Мазмұны
1.1	Инклюзивті білім: анықтамасы, принциптері, құндылықтары.	<i>Инклюзивті білім беруге кіріспе: инклюзивті білім берудің анықтамасы және оның негізгі принциптері. Инклюзивті білім берудің құндылықтары Инклюзивті білім берудің практикалық аспектілері.</i>
1.2	Арнайы білім беру қажеттіліктері туралы түсінік: топтар, себептер мен сипаттамалар.	<i>Арнайы білім беру қажеттіліктеріне кіріспе Ерекше білім беру қажеттіліктері түсінігінің анықтамасы және оның оқу үрдісіндегі рөлі. Арнайы білім беру қажеттіліктерінің себептері Арнайы білім берудің баланың тәрбиесіне, әлеуметтік бейімделуіне және өмір сүру саласына әсері.</i>

1.3	Мүмкіндігі шектеулі балаларға білім беруді ұйымдастыру: балаларды арнайы білім беру ұйымдарына қабылдау, жіберу және ауыстыру.	<i>Балаларды арнаулы білім беру ұйымдарына қабылдау, жіберу және беру «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу қолдауы туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес психологиялық-медициналық сараптаманың қорытындысы негізінде ғана жүзеге асырылады. және педагогикалық кеңес беру.</i>
Модуль 2. Арнайы нормативтік-құқықтық база және инклюзивті білім беру		
2.1	Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім беру: халықаралық заңнама, Қазақстан Республикасының заңнамалық базасы, заңға тәуелді актілер.	<i>Адамның конституциялық құқықтарын белгілейтін заңнамалық актілер. Мүмкіндігі шектеулі адамдарды медициналық-әлеуметтік қорғау саласындағы, білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық актілер мынадай деңгейлер бойынша: халықаралық, үкіметтік, ведомстволық және өңірлік.</i>
2.2	Ерекше білім беруді қажет ететін балаларға арналған типтік білім беру бағдарламаларын талдау: ақыл-ойы бұзылған балаларға арналған оқу-әдістемелік кешендерді әзірлеу, есту қабілеті бұзылған балаларға арналған оқу-әдістемелік кешендерді әзірлеу, көру қабілеті бұзылған балаларға арналған оқу-әдістемелік кешендерді әзірлеу.	<i>Оқу процесін ұйымдастырудың педагогикалық тәсілдері Оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру Оқыту мақсаттары жүйесі Пәндер бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар.</i>
2.3	Авторлық бағдарламалар: психологиялық-педагогикалық талдау және ерекше қажеттіліктері бар балаларды қолдаудың жеке бағдарламаларын жасау.	<i>Әрбір оқушының нақты білім беру және дамыту мақсаттарын анықтау. Арнайы білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың жеке қажеттіліктерін анықтау үшін психологиялық-педагогикалық диагностикалық деректерді пайдалану. Нәтижелерді талдау және негізгі тәрбиелік және дамытушылық міндеттерді анықтау. Оқушылардың өзгермелі қажеттіліктері мен жетістіктерін қанағаттандыру үшін бағдарламаны бейімдеу.</i>
Модуль 3. Кешенді оқытуда мүмкіндігі шектеулі балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуді ұйымдастыру		
3.1	Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдаудың рөлі. Педагогтің әлеуметтік жұмысының маңызы.	<i>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау және бағалау. Педагогтарға және ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) отбасыларына консультативтік-әдістемелік көмек көрсету.</i>

		<i>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғаларды (балаларды) табысты оқыту, дамыту және әлеуметтендіру үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасау.</i>
3.2	Мүмкіндігі шектеулі балалардың әртүрлі санаттары үшін инклюзивті білім беруді ұйымдастыру шарттары.	<i>Мүмкіндігі шектеулі балалардың білім алуына ерекше жағдай жасау Психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңес (ПМПК) ПМПК мамандарының функциялары</i>
3.3	Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың психологиялық-педагогикалық диагностикасының әдістері. Медициналық-әлеуметтік, психологиялық-педагогикалық сараптамалардың рөлі. Балалардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау.	<i>Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі және білім беру ұйымдарының педагогикалық кеңесі. Білім беру қажеттіліктерін бағалау тәртібі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың екі тобын ажырататын оқу қиындықтарының себептеріне байланысты жүзеге асырылады: Бірінші топқа психикалық функциялардың (ақыл-ой әрекеті, қабылдау, зейін, есте сақтау) жеткіліксіздігінен белгілі бір білім беру дағдыларын меңгеруде қиындықтары бар балалар, сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балалар жатады; Екінші топқа психикалық және физикалық дамуында кемістігі жоқ, ерекше білім беру қажеттіліктері әлеуметтік-психологиялық және оларды оқу-тәрбие процесіне қосуға кедергі келтіретін факторлармен айқындалатын балалар жатады.</i>
Модуль 4. Ерекше қажеттіліктері бар балалардың қарым-қатынас жасау және әлеуметтік дағдыларды дамыту		
4.1	Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың қарым-қатынас және әлеуметтік дағдыларымен жұмыс.	<i>Ерекше білім беруді қажет ететін балалар үшін қарым-қатынас және әлеуметтік дағдыларды дамытудың маңыздылығы. Қарым-қатынас дағдылары: ойын әдістері, рөлдік ойындар, әлеуметтік оқиғаларды пайдалану. Әлеуметтік дағдылар: топтық іс-әрекет, бірлескен жобалар, тәлімгерлік. Дағдылардың дамуын мерзімді диагностикалау және бақылау</i>
4.2	Білім беру ортасындағы әлеуметтік интеграция және бейімделу стратегиялары.	<i>Қолдау көрсететін және ынталандыратын орта жасаңыз. Біліктілікті дамыту үдерісіне ата-аналар мен отбасыларды тарту. Басқа мамандармен (логопедтер, психологтар) ынтымақтастық.</i>
4.3	Ерекше қажеттіліктері бар балалардың коммуникативті және әлеуметтік дағдыларын дамыту бойынша тренингтер.	<i>Ауызша сөйлеу дағдыларын дамытуға арналған тренингтер Вербалды емес қарым-қатынас дағдыларын дамытуға арналған тренингтер Әлеуметтік дағдыларды үйрету</i>

		Эмоциялар мен мінез-құлықты басқаруға үйрету Ата-аналар мен мұғалімдерге арналған тренингтер
Модуль 5. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың отбасыларына және ата-аналарына (заңды өкілдеріне) қолдау көрсету		
5.1	Қоғамға табысты бейімделудегі және ерекше білім беруді қажет ететін балалардың дамуындағы отбасының рөлі.	<i>Отбасы рөлінің негізгі аспектілері: эмоционалдық-психологиялық қолдау, әлеуметтік өзара әрекеттесу, оқу-тәрбие процесіндегі қолдау, дербестікті дамыту, әлеуметтік бейімделу.</i>
5.2	Ерекше қажеттіліктері бар балалардың отбасыларын қолдау және ынтымақтастық стратегиялары.	<i>Отбасын асырау жолдары. Ата-аналарға арналған кеңестер мен тренингтер. Психологиялық қолдау: ата-аналарға арналған психологтардың кеңестері, ерекше қажеттіліктері бар балалардың отбасыларына қолдау көрсету топтары. Білім беру ресурстары: оқу материалдары мен бағдарламаларына қол жеткізу, ата-аналардың құзыреттілігін арттыру үшін вебинарлар мен семинарлар. Үй жағдайында қолдау көрсету үшін студенттердің ата-аналарымен бірлесіп жұмыс жасаңыз.</i>
5.3	Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) жеке консультацияларды жоспарлау және өткізу.	<i>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) жеке консультациялар білім беру және тәрбие процесін ақпараттандыру, қолдау және бірлесіп жоспарлау мақсатында мамандар (педагогтер, психологтар, дефектологтар және басқалар) өткізетін мақсатты кездесулер мен әңгімелер болып табылады: Ақпараттандыру. Ата-аналарды баланың даму және оқыту ерекшеліктерімен таныстыру. Білім беру және терапевтік бағдарламаларды түсіндіру. Диагностика және мониторинг нәтижелерін ұсыну. Қолдау. Ата-аналарға психологиялық қолдау көрсету. Қиындықтарды талқылау және шешімдерді табу. Ата-аналардың баласына көмектесу қабілетіне деген сенімін арттыру. Бірлескен жоспарлау. Жеке білім беру маршруттары мен жоспарларын әзірлеу. Бірлескен жұмыстың мақсаттары мен міндеттерін анықтау. Ата-аналар мен мамандардың іс-әрекеттерін келісу. Консультацияға дайындық: бала туралы ақпарат жинау (диагностика нәтижелері, білім беру жоспары, бақылау). Ағымдағы жағдайды талдау және негізгі мәселелер</i>

6 ОҚУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

6.1 Біліктілікті арттыру курстары оқытудың күндізгі форматы режимінде ұзақтығы 108 сағат болатын курстардың оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес ұйымдастырылады, оның ішінде 70 аудиториялық сағат, СӨЖ – 22 сағат, курстан кейінгі қолдау – 16 сағат. Курс екі апта бойы меңгеріледі.

6.2 Біліктілікті арттыру курсы шеңберінде сабақтарды ұйымдастыру процесінде оқытудың әртүрлі әдістері пайдаланылады: түсіндіру-иллюстративтік, проблемалық баяндау әдісі, ішінара іздестіру және зерттеу әдістері, белсенді оқыту әдістері, интерактивті әдістер.

6.3 Біліктілікті арттыру курсына іске асыру процесінде сабақтар дәрістік және практикалық сабақтар түрінде өткізіледі. Курста дәрістердің келесі түрлері жоспарланады: кіріспе дәріс, проблемалық дәріс, ақпараттық дәріс. Біліктілікті арттыру курсы бойынша практикалық сабақтардың мынадай түрлері жоспарланады: іскерлік пен дағдыларды қалыптастырудың практикалық сабағы, қалыптасқан құзыреттерді тереңдетудің практикалық сабағы, интеграцияланған практикалық сабақ, практикум.

6.4 Курс тыңдаушыларының дербес жұмысы мынадай міндеттерді шешуге бағытталған: дәріс және практикалық сабақтар кезінде тыңдаушылардың алған білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын бекіту және кеңейту; сыни ойлау дағдыларын дамыту; өзін-өзі ұйымдастыру.

6.5 Практикаға бағдарлану қағидатын іске асыру мақсатында курстар процесінде тапсырмалардың түрлі түрлері пайдаланылады: тапсырмалардың кейсі, білім беру, еңбек қатынастары саласындағы ҚР заңнамасының нормаларын талдау, алгоритмдерді құру, дамытушылық және танымдық міндеттерді шешу, практикалық тапсырмаларды шешу, жобаны орындау және т.б.

6.6 Курсты іске асыру процесінде кәсіби құзыреттіліктерді дамыту және жетілдіру мақсатында шағын топтарда жұмыс істеу, кейіннен талдау және рефлексия, жұмыстың жеке нысандары, жобаны орындау және оны таныстыру көзделген.

6.7 Әрбір модуль бойынша кейстерді шешу немесе жобаларды қорғау түрінде практикаға бағдарланған тапсырмалар жоспарланған.

6.8 Қорытынды бақылау тестілеу түрінде жүзеге асырылады.

7 БАҒДАРЛАМАНЫ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

7.1 Бағдарлама бойынша оқытудың тиімділігіне оқу-әдістемелік қамтамасыз етуді қолдану арқылы қол жеткізіледі.

Білім беру бағдарламасын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету оқу және оқу-әдістемелік, мәтіндік, графикалық, аудио-, бейне-, мультимедиялық және өзге де материалдардың қисынды және әдістемелік өзара байланысты жиынтығын қамтиды, сондай-ақ:

- ✓ сандық сауаттылық негіздерін, сандық технологияларды пайдалана отырып оқыту әдістемесін және сабақтарды тиімді басқаруды қамтитын теориялық курстар;
- ✓ әртүрлі бағдарламалық және техникалық құралдармен жұмысты, сондай-ақ цифрлық білім беру материалдарын жасауды қамтитын практикалық сабақтар;
- ✓ практикада оқытуды ынталандыру үшін ұжымдық пікірталастар, тәжірибе алмасу және практикалық кейстер;
- ✓ оқытудың инновациялық әдістемелері: қашықтықтан оқыту үшін интерактивті онлайн-платформаларды қолдану.

7.2 Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету құрылымына:

- 1) біліктілікті арттыру курстарының бағдарламасы;
- 2) тұсаукесер түріндегі графикалық және демонстрациялық материал;
- 3) практикалық және дербес сабақтардың материалдары;
- 4) қорытынды бақылауды ұйымдастыру жөніндегі материалдар;
- 5) оқу және әдістемелік құралдар (ғылыми, арнайы, әдістемелік әдебиет);
- 6) кері байланыс сауалнамалары.

7.1 «Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда кәсіби құзыреттілікті жетілдіру: теория және практика» біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету:

- 1) біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасы;
- 2) дәріс сабақтарының материалдары және таныстыру материалдары;
- 3) дәрістік және практикалық сабақтарға арналған үлестірме материалдар;
- 4) кейс тапсырмалары, практикалық тапсырмалар, дамыту және танымдық тапсырмалар және т.б.;
- 5) диагностикалық материалдар;
- 6) қорытынды бақылау материалдары.

Біліктілікті арттыру курсының теориялық материалы дәріс сабақтарының материалдарын, оқулықтарды, НҚА және әдістемелік нұсқаулықтарды қамтиды.

Курстың мазмұнын тиімді меңгеру мақсатында тыңдаушыларға теориялық білімді нығайтуға және практикалық дағдыларды дамытуға бағытталған әртүрлі тапсырмалар ұсынылады. Тапсырмалар білім беру ұйымдарының ерекшеліктеріне, күрделілік деңгейіне және бағдарлама бөлімдерінің ерекшеліктеріне бейімделген.

Өзін-өзі бағалау критерийлері тыңдаушыларға оқылатын тақырыптар шеңберінде өз білімдерін, дағдылары мен құзыреттерін талдауға және бағалауға мүмкіндік береді. Өзін-өзі бағалау тыңдаушының қол жеткізу деңгейін айқындауға және оларды жою мақсатында проблемалық аймақтарды айқындауға бағытталған.

Дидактикалық тәсілді және кешенді оқу-әдістемелік қамтамасыз етуді пайдалану тыңдаушыларға бағдарламаны тиімді және нәтижелі меңгеруге,

құзыреттерді дамытуға және алған білімдері мен дағдыларын практикада қолдануға мүмкіндік береді.

Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету бағдарламаның теориядан практикаға дейінгі бөлімдерін жүйелі түрде зерделеуді қамтамасыз етеді. Бағдарламаны игеруде оқытушылар тарапынан әдістемелік қолдау мен консультациялар маңызды рөл атқарады. Консультациялар мен әдістемелік қолдау курстың қатысушыларына материалды игеруде көмек көрсетуге, курсты игеру процесінде тыңдаушылардың кемшіліктерін жоюға, бағдарламаны игеру және тапсырмаларды орындау процесінде кері байланысты жүзеге асыруға бағытталған.

8 ОҚЫТУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ

- 8.1 Курс тыңдаушыларының білімін бақылау және бағалау мақсатында орындалатын функцияларына байланысты бақылаудың төрт түрі пайдаланылады: алдын ала, ағымдағы, кезеңдік және қорытынды.
- 8.2 Ағымдағы, кезеңдік және қорытынды бақылау нәтижелерін бағалау 3-кестеге сәйкес тыңдаушылардың жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік жүйесінде жүзеге асырылады.

3-кесте. Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін дәстүрлі бағалау шкаласына ауыстыра отырып, оларды есепке алуды бағалау жүйесі

Ұпайлар	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
95-100	Өте жақсы
90-94	
85-89	Жақсы
80-84	
75-79	
70-74	
65-69	Қанағаттанарлық
60-64	
55-59	
50-54	
0-49	

8.2 Ағымдағы және қорытынды бақылау тапсырмалары 100 балдық шкала бойынша бағаланады.

8.3 Тыңдаушылардың ағымдағы үлгерімі ағымдағы бақылау мен мерзімді бақылау бағаларынан құралады және формула бойынша есептеледі:

$$AY = \frac{(AB1 + AB2 + ABn)}{n},$$

AY – ағымдағы үлгерім,

AB – ағымдағы бақылау,

n – ағымдағы бақылаулар саны.

8.3 Ағымдағы үлгерім қорытындысы бойынша 50 баллдан кем жинаған тыңдаушы қорытынды бақылауға жіберілмейді

8.4 Біліктілікті арттыру курсы бойынша қорытынды баға ағымдағы үлгерім бағасын және қорытынды бақылауды қамтиды. Қорытынды бағалаудағы ағымдағы үлгерім үлесі 60%, қорытынды бақылау үлесі (қорытынды тестілеу) - 40% құрайды. Қорытынды баға мына формула бойынша есептеледі: $ҚБ = 0,6 * АҮ + 0,4 * ҚБ$, ҚБ – қорытынды баға, АҮ – ағымдағы үлгерімді бағалау, ҚБ- қорытынды бақылау ұпайлары.

8.7 Біліктілікті арттыру курсының нәтижелері бойынша сертификат курс бойынша кемінде 55 балды құрайтын тыңдаушыларға беріледі.

8.8 Курс бойынша қорытынды бағасы 55 баллдан төмен, бірақ ағымдағы үлгерім қорытындысы бойынша кемінде 50 балл жинаған тыңдаушының қорытынды бақылаудан бір рет қайта өту мүмкіндігі бар.

8.9 Қорытынды аттестаттау тестілеу нысанында өтеді. Сұрақтардың жалпы саны - 20.

9 КУРСТАН КЕЙІНГІ ҚОЛДАУ

9.1 Курстан кейінгі сүйемелдеу «Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда кәсіби құзыреттілікті жетілдіру: теория және практика» біліктілікті арттыру бағдарламасының маңызды құрамдас бөлігі болып табылады, оны игеру аяқталғаннан кейін тыңдаушыларға қосымша қолдау көрсетуді қамтамасыз етуге бағытталған. Курстан кейінгі сүйемелдеу оның курстан кейінгі қызметіне үздіксіз мониторинг жүргізу және әдістемелік, консультациялық көмек көрсету арқылы тыңдаушылардың кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыруды және дамытуды қамтамасыз ететін іс-шаралар жүйесін білдіреді.

9.2 Курстан кейінгі сүйемелдеудің мақсаты - алған білімдері мен дағдыларын кәсіби қызметке табысты енгізуді қамтамасыз ету және педагогтердің тұрақты кәсіби өсуіне ықпал ету.

9.3. Сүйемелдеу форматы мыналарды қамтиды:

- ✓ Қарым-қатынас пен тәжірибе алмасу үшін онлайн-платформа жасаңыз: сүйемелдеудің жетекші түрі-мұғалімдер тәжірибе алмасуға, кеңес алуға және жұмыс нәтижелерімен бөлісуге болатын арнайы онлайн-платформаны немесе форумды пайдалану. Бұл курсты аяқтағаннан кейін де белсенді кәсіби қоғамдастықты сақтауға мүмкіндік береді.
- ✓ Тұрақты вебинарлар мен онлайн семинарлар: курс сарапшылары мен оқытушыларының қатысуымен тұрақты вебинарлар өткізіледі, онда оқу процесіне жаһандық құзыреттіліктерді енгізудің өзекті мәселелері талқыланады. Бұл мұғалімдерге кәсіби дайындықтың жоғары деңгейін сақтауға көмектеседі.
- ✓ Қашықтықтан кеңес беру: курс қатысушылары оқытушылар мен сарапшылардан жеке кеңес ала алады, бұл туындаған мәселелерді

жедел шешуге және педагогикалық практиканы түзетуге мүмкіндік береді.

9.4 Курстан кейінгі сүйемелдеу нысандары:

- ✓ Жеке сүйемелдеу (тәлімгерлік): тәжірибелі педагог-тәлімгерлер курстан өткен әріптестеріне жаңа тәсілдер мен әдістемелерді оқу процесіне біріктіруге көмектесу арқылы қолдау көрсетеді. Тәлімгерлік әсіресе жаңа білімді іс жүзінде қолдануда қиындықтарға тап болған жас мамандар немесе тәрбиешілер үшін өте маңызды.
- ✓ Топтық сүйемелдеу (шеберлік сыныптары, шығармашылық шеберханалар):
- ✓ Тұрақты мастер-класстар ұйымдастырылады, онда мұғалімдер өздерінің табысты тәжірибелерімен бөліседі, жаңа әдістер мен технологияларды көрсетеді, практикадан нақты жағдайлар мен сценарийлерді талқылайды.
- ✓ Бірлескен жобаларда немесе жаһандық құзыреттіліктерді енгізуге байланысты мәселелерді шешуде жұмыс істейтін уақытша топтар құрылады. Бұл бірлескен шығармашылық пен тәжірибе алмасуды ынталандырады.
- ✓ Кәсіби қауымдастықтар (кәсіби қауымдастықтар, әлеуметтік желілердегі топтар):
- ✓ Мұғалімдерді кәсіби бірлестіктерге немесе одақтарға қосу ресурстарға, оқиғаларға және желілік мүмкіндіктерге қол жеткізуге мүмкіндік береді, бұл одан әрі кәсіби дамуға ықпал етеді.
- ✓ Әлеуметтік желілер мен мессенджерлерде топтар мен чаттар құрылады, онда педагогтар жаңалықтармен, идеялармен, материалдармен алмасып, жедел қолдау ала алады.

9.5 Курстан кейінгі сүйемелдеу әдістері

- ✓ Кейс әдісі: мұғалімдер форумдарда, топтарда немесе вебинарларда өз тәжірибелерінен нақты жағдайларды үнемі талдап, талқылайды. Бұл әдіс теорияны практикамен біріктіруге және алған білімдерін нақты білім беру жағдайларына бейімдеуге көмектеседі.
- ✓ Рефлексия және өзін-өзі бағалау: мұғалімдер өздерінің жетістіктерін үнемі бағалайды, жаңа әдістерді енгізудің сәттілігі тақырыбында рефлексия жасайды, бұл олардың педагогикалық тәжірибесін түзетуге және жетілдіруге мүмкіндік береді.
- ✓ Peer-review (өзара шолу): тәрбиешілер өз әзірлемелерімен, жобаларымен алмасады және әріптестерінен кері байланыс алады. Бұл әдіс білім беру материалдарының сапасын жақсартуға ықпал етеді және сыни ойлаудың дамуын ынталандырады.
- ✓ Жоба әдісі: мұғалімдер курс аясында басталған ұзақ мерзімді жобалармен жұмыс істеуді жалғастыруда. Бұл жобалар жаңа оқу бағдарламаларын әзірлеуді, зерттеу жұмыстарын жүргізуді немесе инновациялық әдістерді енгізуді қамтуы мүмкін. Жобалар кәсіби қоғамдастықта үнемі талқыланып, түзетіліп отырады.
- ✓ Қашықтықтан тестілеу және мониторинг: прогресті бағалау және құзыреттіліктің жоғары деңгейін ұстап тұру үшін тұрақты

қашықтықтан тестілеу және кәсіби қызметке мониторинг жүргізіледі. Бұл оқу нәтижелерін бақылауға және кәсіби дамудағы келесі қадамдарды реттеуге мүмкіндік береді.

«Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда кәсіби құзыреттілікті жетілдіру: теория және практика» білім беру бағдарламасын курстан кейінгі сүйемелдеу педагогтерді олардың кәсіби қызметіне жаңа білім мен дағдыларды енгізу процесінде қолдауға бағытталған. Жеке консультацияларды, жұмыстың топтық формаларын, кәсіби қауымдастықтарды және әртүрлі сүйемелдеу әдістерін қамтитын кешенді тәсіл материалды терең игеруге және оны іс жүзінде тиімді қолдануға ықпал етеді.

№	Курстан кейінгі курстың форматы, формалары мен әдістері қолдау	Іс-шара түрі
1.	Бейнеконференция	Біліктілікті арттыру курсы шеңберінде курстан кейінгі кеңес беру.
2.	Жеке курстан кейінгі	Негізгі мәселелерді талқылау және тәжірибе алмасу үшін тұрақты вебинарлар мен онлайн кездесулер.
3.	Педагогты қолдау	Педагогтердің кәсіби қоғамдастықтарының жұмысын ұйымдастыру және қолдау: шеберлік сыныптары, семинарлар мен вебинарлар, тренингтер, дөңгелек үстел, конференциялар, педагогтердің жарияланымдық мақалалары, әдістемелік құралдар мен әдістемелік ұсынымдар, зияткерлік және шығармашылық конкурстар.
4.	Кәсіби өсу	Біліктілікті арттыру курстарынан өткен және алған білімдерін, іскерліктерін, дағдыларын тәжірибеде табысты қолданатын педагогтарды тәжірибе алмасу жөніндегі іс-шараларға қатысуға тарту, сондай-ақ курс тыңдаушыларына олардың педагогикалық, зерттеу және рефлексивті қызметінде әдістемелік, консультациялық көмек көрсету.
5.	Педагогты ұйымдастырушылық-әдістемелік қолдау	Курс тыңдаушыларына олардың педагогикалық, зерттеу және рефлексиялық қызметінде әдістемелік, консультациялық көмек көрсету.

6.	Редакция	Басылымдарды дайындауда, әдістемелік әдебиеттерді шығаруда әдістемелік көмек көрсету.
7.	Неғұрлым инклюзивті білім беру ортасын құру әдістері, ресурстары және стратегиялары	Тыңдаушылардың практикада іске асыру үшін жеке жобалар мен жоспарлар әзірлеуі.
8.	Конкурстар, конференциялар семинарлар, вебинарлар, дөңгелек үстелдер	Жаңа цифрлық технологияларды пайдалану мен қолдану тәжірибесін талқылау және бөлісу үшін сессияларды ұйымдастыру.
9.	Сауалнама	Кәсіби даму нәтижелері. Сапа мен тиімділікті арттыру курстан кейінгі кезеңде тыңдаушылардың білім беру сұраныстарына бағытталған курстық іс-шаралар.

10 ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы.
2. «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» 2002.08.08 N 345-ІІ Заңы.
3. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319–ІІІ Заңы 2023 жылғы 10 қыркүйектегі соңғы өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып.
4. 2002 жылғы 11 шілдедегі N 343 "Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық коррекциялық қолдау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, 2023.07.01 соңғы өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып.
5. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚР Заңы.
6. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы No 348 бұйрығы.
7. «Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығы.
8. «Педагог» кәсіби стандартын бекіту туралы». Және шамамен. Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2022 жылғы 15 желтоқсандағы No 500 бұйрығы.
9. «Педагогикалық этиканың кейбір мәселелері туралы». Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 11 мамырдағы No 190 бұйрығы.

10. «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары, тиісті үлгідегі және үлгідегі қосымша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы». Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы No 385 бұйрығы.
11. «Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім алушылардың үлгерімін үздіксіз бақылаудың, сондай-ақ оларды аралық және қорытынды аттестаттаудың үлгілік қағидааттары» жаңа редакцияда. "Қазақстан Республикасы Білім министрлігінің кейбір бұйрықтарына өзгерістер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2023 жылғы 14 шілдедегі No 208 бұйрығы.
12. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 28 қаңтардағы No 39 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы «Білім туралы мемлекеттік құжаттардың түрлері мен нысандарын және оларды беру қағидааттарын бекіту туралы» жаңа редакцияда – ҚР Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы No 172 бұйрығы.
13. «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы бұйрығы. No 6 жаңа редакцияда - ҚР Білім министрінің 29.09.2023 No 300 бұйрығы.
14. «Арнайы білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы No 4 бұйрығы, жаңа редакцияда, Қазақстан Республикасы Білім министрінің 2023 жылғы 29 қыркүйектегі No 300 бұйрығы.
15. «Қашықтан білім беру технологиялары бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы No 137 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Білім және ғылым министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының ғылымы 2020 жылғы 28 тамыздағы № 374.
16. 2016 жылғы 28 қаңтардағы No 95 Педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру курстарын, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі қолдауды ұйымдастыру және өткізу қағидалары.
17. БҰҰ-ның Бала құқықтары туралы конвенциясы
18. Мүгедектердің мүмкіндіктерін теңестірудің үлгілік ережелері. БҰҰ Бас Ассамблеясы қабылдаған: 1993 жылғы 20 желтоқсандағы 48/96 қарар.
19. Саламанка Арнайы қажеттіліктерге білім беру саласындағы қағидалар, саясаттар мен тәжірибелер декларациясы және ерекше қажеттіліктерге білім беру бойынша іс-қимыл шеңбері», Саламанка, Испания, 1994 ж.
20. Мүгедектердің құқықтары туралы БҰҰ Конвенциясы. БҰҰ Бас Ассамблеясы қабылдаған: 2006 жылғы 13 желтоқсандағы 61106 қарар <https://special-edu.kz/>
21. Инклюзивті білім беру материалдары ҚПҰПО-ҚР Түзеу педагогикасының ұлттық ғылыми-практикалық орталығы.

22. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар мен үйде оқитын балалардың оқу жетістіктерін бағалау бойынша әдістемелік ұсыныстар. Құралдар жинағы. – Астана: Ы.Алтынсарин атындағы ҰАО, 2017. – 88 б.
23. Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды 8 санат бойынша оқытуды ұйымдастыру. Әдістемелік нұсқаулар. – Астана: Ы.Алтынсарин атындағы ҰАО, 2016. – 64 б.
24. Инклюзивті білім беруді жүзеге асыруға мұғалімдерді дайындау бойынша әдістемелік ұсыныстар / З.А.Мовкебаева, И.А.Оралканова, Д.С.Хамитова. - Екінші басылым. - Электрон. мәтіндік деректер 4,20 Мб. – Алматы: 2019 ж
25. Жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беруді қажет ететін балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау: әдістеме. ұсыныстар/ Елисеева И.Г., Ерсарина А.Қ. – Алматы: КП ҰПК, 2019. – 96 б. ISBN 978-601-7131-92-0
26. <https://pandia.ru/text/77/302/26613> Дэвид Митчелл. Арнайы және инклюзивті білім берудің тиімді педагогикалық технологиялары. Кітаптан тараулар. Ағылшын тілінен аудармасы - ROOI «Перспектива» 2011. Электрондық ресурс Мовкебаева З. А.
27. Инклюзивное образование: теория и практика: Монография. – А., 2016
28. Мовкебаева З.А., Оралканова И.О. Включение детей с ограниченными возможностями развития в общеобразовательный процесс. Учебное пособие. - Алматы: ИП «Сагаутдинова М.Ш.», 2014. – 241 с.
29. Мовкебаева З.А., Оралканова И.О., Денисова И.А., Жакупова Д.С. Инклюзивное образование. Учебное пособие. - Алматы: ИП «Сагаутдинова М.Ш.», 2013. – 200 с.
30. Лиходедова Л. Н. Л - 65 Теория и практика инклюзивного образования: учебное пособие для группы специальностей «Образование» / Л.Н. Лиходедова - Костанай: КГПИ, 2017. – 165 с. ISBN 978-601-7934-22-4

Дополнительная литература:

1. Современные тенденции развития специального и инклюзивного образования в условиях современного Казахстана. Проблемы, решения, перспективы: материалы международной научно-практической онлайн-конференции. - Петропавловск: СКУ им. М. Козыбаева, 2021. - 114 с. ISBN 978-601-223-408-4
2. Змановская Е.В. Девиантология: (Психология отклоняющегося поведения): Учебное пособие. - 6-е изд., испр. - М: Изд. центр "Академия", 2018.- 278 с.
3. Мовкебаева З. А. Методы научных исследований в специальной педагогике и психологии. - А., 2014.
4. Дакина Г.Т, Орынғалиева Ш. О., Увалиева Г. Р. Психикалық дамуында тежелуі бар балалармен жүргізілетін психодиагностикалық және психокоррекциялық жұмыстар: Оқу-әдістемелік құрал. - Семей, 2016.

5. Теория и практика инклюзивного образования. С.С. Жубакова - Алматы, 2016.
6. Дети с отклонениями в развитии: учебное пособие / К. С. Тебенова. - Электрон. текстовые дан. 2,88 МБ. - Алматы: ССК, 2019. - 88 с. - ISBN 978-601-240-515-6
7. Развитие инклюзивного образования в Казахстане и за рубежом: учебное пособие / Б. С. Байменова. – Алматы: Эпиграф, 2017. – 148 с
8. <https://te-st.ru/2015/10/15/14-apps-that-improve-life/> 14 приложений, которые нужны людям с ограниченными возможностями.
9. www.edu.gov.kz/memleket/entities/edu?lang=kk Министерство просвещения РК
10. www.irrd.kz/ Институт раннего развития детей
11. Малофеев Н.Н. Проблемы инклюзивного образования и защиты прав детей с ограниченными возможностями здоровья //Новая школа. -12 апреля 2011.